

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет екологічної безпеки, інженерії та технологій
 Кафедра цивільної та промислової безпеки

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФЕБІТ

_____ В. Чумак
 «__» _____ 2021р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

_____ А.Полухін
 «__» _____ 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Система державного управління та місцеве самоврядування»

Освітньо-професійна програма: **«Техногенна та промислова безпека в транспортній галузі»**

Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність: 263 «Цивільна безпека»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1	105 / 3,5	17	17	–	71	-	-	диф.залік- 1с
Заочна	1	105 / 3,5	6	6	–	93	К.р.(д) – 1с	-	диф. залік-1с

Індекс: НМ – 3 – 263/21 – 2.1.3

Індекс: НМ – 3 – 263з / 21 – 2.1.3

СМЯ НАУ РП 10.02.01–01–2021

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Система державного управління та місцеве самоврядування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.02.01 –01–2021
		Стор. 2 із 16	

Робочу програму навчальної дисципліни «Система державного управління та місцеве самоврядування» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Техногенна та промислова безпека в транспортній галузі», навчальних та робочих навчальних планів № НМ - 3 - 263/21, № РМ - 3 - 263/21 та № НМ - 3 – 263з/21, № РМ - 3 – 263з/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив
доцент кафедри цивільної та
промислової безпеки, к.б.н.

_____ Коваленко В.В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Техногенна та промислова безпека в транспортній галузі», спеціальності 263 «Цивільна безпека» – кафедри цивільної та промислової безпеки, протокол № 5 від « 13 » 05 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми _____ Глива В.А.

Завідувач кафедри _____ Халмурадов Б.Д.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету екологічної безпеки, інженерії та технологій, протокол № 10 від « 18 » травня 2021 р.

Голова НМРР _____ Гроза В.А.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання	4
1.2. Заплановані результати навчання	4
1.3. Компетентності.	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	5
2.3. Тематичний план	9
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН)	10
2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену	10
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	
3.1. Методи навчання	10
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	11
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	12
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	13

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Система державного управління та місцеве самоврядування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.02.01 –01–2021
		Стор. 4 із 16	

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни (ПНД) «Система державного управління та місцеве самоврядування» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення Програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених розпорядженням №249/роз. від 29.04.2021р., та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання.

Місце дисципліни «Система державного управління та місцеве самоврядування» полягає в направленості на набуття студентами знань механізму державного управління, який базується на єдиних, конституційно та законодавчо закріплених принципах та здійснюється з метою цілеспрямованого, організаційного впливу на державні органи, підприємства, установи, суспільство в цілому, для забезпечення реалізації цілей і завдань, а також виконання функцій державного управління.

Метою викладання дисципліни «Система державного управління та місцеве самоврядування» – є формування у студентів системних спеціальних знань у галузі управління на національному та регіональному рівнях; формування компетентностей, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- здійснення аналізу сучасних вітчизняних і зарубіжних теоретико-методичних підходів до державного управління на національному та регіональному рівнях;
- визначення системи державного, регіонального управління, змісту основних складових місцевого самоврядування;
- визначення та обґрунтування основних функцій державного та регіонального управління;
- виявлення основних проблем розвитку та взаємодії державного та регіонального управління, централізації та децентралізації в управлінні.

1.2. Які результати навчання дає можливість досягти навчальна дисципліна.

Визначати та аналізувати та розв'язувати завдання іноваційного характеру у сфері цивільної безпеки. Приймати ефективні рішення, визначати цілі і завдання, аналізувати та порівнювати альтернативи, оцінювати ресурси.

Відшкодовувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, аналізувати, об'єктивно оцінювати інформацію.

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Система державного управління та місцеве самоврядування»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.02.01 –01–2021
		Стор. 5 із 16	

1.3. Які компетентності дає можливість здобути навчальна дисципліна.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі компетентності:

- тлумачити сутність та основні принципи державного та регіонального управління;
- оперувати основними категоріями та поняттями державно-управлінської науки;
- визначати цілі та функції суб'єктів державного та регіонального управління;
- критично оцінювати і прогнозувати управлінські трансформаційні процеси та явища національному та регіональному рівнях;
- використовувати здобутки світової управлінської науки і практики, елементи сучасних моделей державного та регіонального управління у процесі діяльності;
- визначати напрями вдосконалення управління національним та регіональним розвитком.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки: Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін «Історія та культура України», Природні та техногенні загрози, оцінювання небезпек», пов'язана з дисципліною «Державне регулювання діяльності у сфері цивільного захисту» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Кадрова політика та організаційно-правові аспекти роботи з персоналом», «Управління в кризових ситуаціях» та ін.

2. Програма навчальної дисципліни.

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 1 навчального модуля, а саме:

– навчального модуля №1 «Теоретико-методологічні засади державного та регіонального управління». який є логічною завершеною, самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль №1 «Теоретико-методологічні засади державного та регіонального управління».

Інтегровані вимоги модуля №1: Після вивчення модуля здобувачі вищої освіти повинні:

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Система державного управління та місьцеве самоврядування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.02.01 –01–2021
		Стор. 6 із 16	

знати:

- конституційні засади побудови структур державного управління в Україні, типи структур управління, типи структур органу державної влади, вимоги до його побудови, склад, статус і функції центральних органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування;
- основні теорії та школи управління і сутність багатofункціонального характеру державного управління та межі його здійснення;
- зміст управлінської діяльності, функції державного управління, сутність інформатизації як комунікаційного процесу в державному управлінні, види комунікацій;
- технологію прийняття управлінських рішень, методи управління, критерії оцінювання ефективності державного управління;
- онтологічні, гносеологічні елементи державного управління;
- психологічні аспекти в державному управлінні та сутність зв'язків з громадськістю в управлінській діяльності державного органу;
- сутність реформування організаційних структур державного управління згідно концепцій адміністративної та муніципальної реформ в Україні.

вміти:

- дискутувати, аргументовано обстоювати свої думки та переконання, правильно оцінювати, вибирати та аналізувати інформацію з різних джерел, робити правильні та обґрунтовані висновки;
- використовувати знання про статус і функції органів державної влади та місцевого самоврядування, визначати типи зв'язків між ланками структури системи організації виконавчої влади і державного управління в Україні; розрізняти типи структур управління, використовувати знання про сутність реформування організаційних структур державних органів;
- розмежовувати стадії управлінської діяльності, класифікувати функції державного управління за встановленою системою критеріїв; застосовувати методи управлінського контролю;
- визначати типи зв'язків між ланками структури системи організації виконавчої влади і державного управління в Україні.

Тема 1. Основи теорії державного управління. Предмет та завдання начальної дисципліни

Соціальна природа поняття «державне управління», його мета та зміст. Ознаки державного управління. Функції державного управління. Державне управління як системне суспільне явище. Суб'єкти та об'єкти державного та регіонального управління, предмет вивчення. Основні теорії державного управління. Еволюція дослідження предмета державного та регіонального управління.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Система державного управління та місцеве самоврядування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.02.01 –01–2021
		Стор. 7 із 16	

Тема 2. Державна влада та державне управління

Державна влада як складова державно-владного механізму. Функції держави та державне управління. Принципи державного управління. Цілі державного управління. Класифікація та сутність функцій державного управління. Поняття та класифікація методів державного управління. Моделі державного управління: світовий досвід.

Тема 3. Роль різних гілок влади у процесі державного управління

Законодавча влада в системі державного управління. Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження. Державне управління і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок. Роль виконавчої влади в управлінні. Види органів виконавчої влади, їх класифікація. Уряд і державне управління. Міністерства та інші державні інституції у системі виконавчої влади. Судова влада у системі державного управління.

Тема 4. Основи регіонального управління

Регіональне управління: сутність, цілі та функції. Історичні форми управління регіональним розвитком. Державна регіональна політика: поняття, сутність і принципи. Роль органів державного управління та місцевого самоврядування в економічному розвитку регіону. Централізація та децентралізація влади.

Тема 5. Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні

Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні: територіальна громада, представницькі органи місцевого самоврядування, виконавчі органи місцевого самоврядування, посадові особи місцевого самоврядування.

Тема 6. Внутрішня організація діяльності та управління органами державної влади

Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів публічної влади в Україні. Орган влади як об'єкт організації державного управління. Організація як процес і функція державного управління. Підготовка та прийняття управлінських рішень в органах виконавчої влади. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Роль та місце керівника в управлінні органами виконавчої влади. Сутність лідерства в державному управлінні. Забезпечення законності в державному управлінні. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Система державного управління та місьцеве самоврядування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.02.01 –01–2021
		Стор. 8 із 16	

Тема 7. Державна служба в Україні

Державна служба: поняття, риси, функції, принципи, види, організація. Система правових актів про державну службу та правовий статус державних службовців. Класифікація посад державних службовців. Проходження державної служби та управління державною службою. Атестація державних службовців. Етика поведінки державних службовців. Управління державною службою. Державна кадрова політика. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.

Тема 8. Розвиток системи державного та регіонального управління

Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні у процесі управління. Необхідність реформування системи державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління в контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів. Концептуальні засади реформування центральних та місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвиненої демократії. Суть та основні напрями реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Децентралізація влади. .

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Система державного управління та місцеве самоврядування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.02.01 –01–2021
		Стор. 9 із 16	

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Прак. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Теоретико-методологічні засади державного та регіонального управління»									
1.1	Основи теорії державного управління. Предмет та завдання начальної дисципліни	<u>1</u> семестр				<u>1</u> семестр			
		12	2	2	8	11	1		10
1.2	Державна влада та державне управління	13	2	2	9	11	1		10
1.3	Роль різних гілок влади у процесі державного управління	13	2	2	9	12	1	1	10
1.4	Основи регіонального управління	12	2	2	8	12	1	1	10
1.5	Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні	12	2	2	8	14	1	1	12
1.6	Внутрішня організація діяльності та управління органами державної влади	12	2	2	8	12	1	1	10
1.7	Державна служба в Україні	12	2	2	8	13		1	12
1.8	Розвиток системи державного та регіонального управління	13	2 1	2	8	12		1	11
1.9	Домашнє завдання, контрольні (домашні) роботи	-	-	-	-	8	-	-	8
1.10	Модульна контрольна робота №1	6	-	1	5	-	-	-	-
Усього за модулем №1		105	17	17	71	105	6	6	93
Усього за навчальною дисципліною		105	17	17	71	105	6	6	93

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Система державного управління та місцеве самоврядування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.02.01 –01–2021
		Стор. 10 із 16	

2.4 Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).

Контрольна (домашня) робота передбачає самостійне вивчення студентами окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів та доповідей.

Метою даного виду робіт є поглиблене вивчення предмета, розвиток творчої самостійності студентів, опануванням науковим апаратом.

Основними цілями проведення даного виду роботи є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань, набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання;
- спонукати студентів до творчого та наукового обговорення найбільш складних питань навчального курсу;
- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються, та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової семестрової контрольної роботи, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми та доводиться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Вивчення дисципліни «Система державного управління та місцеве самоврядування» передбачає проведення лекційних та практичних занять з відпрацюванням навичків з практичними прикладами застосування основних положень теорії систем та системного аналізу, а також самостійну роботу слухачів. Практичні заняття проводяться у спеціально обладнаній аудиторії.

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні (лекційні заняття передбачають розкриття сутності явищ, наукових понять, процесів, законодавчої бази України);
- практичні методи (застосування практичних знань при розв'язанні задач);
- наочні методи (використання слайдів, ілюстрацій).

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Система державного управління та міське самоврядування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.02.01 –01–2021
		Стор. 11 із 16	

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Бакуменко В. Д. Надолішній П. І. Теоретичні засади державного управління: Навч. посіб. – К.: Міленіум, 2003. – 256 с.

3.2.2. Баришніков В.М., Маршавін Ю.М., Туленков М.В., Храмов В.О. Державне управління та державна служба: Навч. посіб. / За заг. ред. М.В. Туленкова, В.О. Храмова. – К.: ІПК ДСЗУ, 2003. – 324 с.

3.2.3. Борденюк В. І. Міське самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії / В. І. Борденюк. – К. : Парламентське вид-во, 2007. – 576 с.

3.2.4. Ганущак Ю. Реформа територіальної організації влади / [Ю. Ганущак – К.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2013. – 160 с.

3.2.5. Державна служба в Україні : навч. посіб. / О. Д. Лазор, О. Я. Лазор. Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – 3-тє вид., доповн і переробл. – К. : Дакор, 2009. – 560 с.

3.2.6. Державне та регіональне управління : навч. посіб. / А. Мельник, А. Васіна, О. Дудкіна ; за ред. А. Ф. Мельник. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2014. – 450 с.

3.2.7. Державне та регіональне управління : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [І. Т. Кіщак та ін.] ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського . – Миколаїв : Іліон, 2013. – 308 с.

3.2.8. Державне управління в Україні: організаційно-правові засади: Навч. посіб. / Н.Р. Нижник, С.Д. Дубенко, В.І. Мельниченко та ін.; За заг. ред. проф. Н.Р. Нижник – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 164 с.

3.2.9. Державне управління: Словник-довідник / Уклад.: В. Д. Бакуменко (керівник творчого колективу), Д. О. Безносенко, І. М. Варзар, В. М. Князєв та ін.; За заг. ред. В. М. Князєва, В. Д. Бакуменка. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 228 с.

3.2.10. Круш П.В., Кожемяченко О.О. Регіональне управління: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 248 с.

3.2.11. Малиновський В.Я. Державне управління: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге, доп. та перероб. – К.: Атіка, 2003. – 576 с.

Допоміжна література

3.2.12. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления: Курс лекций. – 2-е изд., доп. – М.: Омега-Л, 2004. – 584 с.

3.2.13. Вебер М. Избранные произведения. Пер. с нем. / Сост. и общ. ред. Ю.Н. Давыдова. – М.: Прогресс, 1990. – 808 с.

3.2.14. Гаєвський Б.А., Ребкало В.А., Туленков М.В. Політичне управління: Навчальний посібник. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 160 с.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Система державного управління та місцеве самоврядування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.02.01 –01–2021
		Стор. 12 із 16	

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1. www.president.gov.ua – офіційний веб-портал Президента України

3.3.2. www.rada.gov.ua – офіційний веб-портал Верховної Ради України

3.3.3. www.zakon.rada.gov.ua – база «Законодавство України» Верховної Ради України

3.3.4. www.kmu.gov.ua – офіційний веб-портал органів виконавчої влади України

3.3.5. <http://decentralization.gov.ua/> – інформаційні матеріали щодо децентралізації влади в Україні

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Система державного управління та міське самоврядування»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.02.01 –01–2021
		Стор. 13 із 16	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.2.

Таблиця 4.2

Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модуль № 1 «Теоретико-методологічні засади державного та регіонального управління»		
Виконання завдань на знання теоретичного матеріалу	28	26
Виконання та захист практичних робіт	48	20
Виконання контрольної (домашньої) роботи		24
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	46	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	24	-
Підсумкова семестрова контрольна робота	-	30
Усього за модулем №1	100	100
Усього за дисципліною	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана студентом за результатами виконання та захисту курсового проекту в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відомості модульного контролю, а також до навчальної картки, залікової книжки та Додатку до диплома, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.5. В випадку диференційованого заліку підсумкова семестрова рейтингова оцінка перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS.

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Система державного управління та місцеве самоврядування»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.02.01 –01–2021
		Стор. 14 із 16	

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.7. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

